

Suomen Leipuriliitto ry 110 vuotta
Vuosikokous 14.8.2010
Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila

Arvoisat Leipuriliiton jäsenet,

minulla on erittäin suuri ilo ja kunnia tuoda valtiovallan tervehdys 110. vuosikokoukseenne ja kesäpäivillenne. Maailma on muuttunut melkoisesti tuosta maaliskuisesta päivästä vuonna 1900, jolloin 49 leipomotyönantajaa kokoontuivat Helsingin seurahuoneelle perustamaan Suomen leipurin- ja kondiittorin-ammattin harjoittajain liittoa. Liiton nimi on lyhentynyt sittemmin pelkäksi Suomen Leipuriliitoksi, mutta toiminnan tavoite on ollut alusta saakka samanlainen: edistää leipomoalan toimintaedellytyksiä, leipäkulttuuria ja leipomoalan arvostusta Suomessa sekä luonnollisesti valvoa ja edistää jäsentensä etuja.

Hyvät leipomoalan ammattilaiset,

olemme saaneet viime viikkoina lukea useita uutisia maailman viljamarkkinoiden voimakkaista muutoksista. Suuressa viljantuotantomaassa, Venäjällä, on ollut ennätysellisen kuiva ja kuuma kesä. **Venäjä onkin tehnyt päätöksen keskeyttää viljan vienti. Lisäksi suurta viejämaata Australiaakin on koetellut kuivuus.** Toki osassa maailman maita sato on ollut ihan kohtuullinenkin. Maailman viljatarjonta on peräti **20 miljardia kiloa alle kulutustarpeen.**

Vehnän maailmanmarkkinahinta on noussut parin viimeisen viikon aikana ennätysnoteerauksiin sitten pariin vuoteen. Toisaalta tämän vuoden tuotanto on kuitenkin selvästi suurempi kuin vuosien 2006 ja 2007, jolloin puhuttiin jopa ruokakriisistä. Vaarana tällaisissa viljan radikaaleissa hinnannousuissa on myös keinottelun lisääntyminen viljapörsseissä, niin kuin viime ruokakriisissä kävi.

Muutaman huippusatovuoden jälkeen viljasadot näyttävät Suomessakin huomattavasti huonommilta. Suomessa odotetaan 2000-luvun pienintä satoa, **vain 3,1 miljardia kiloa.** Globaalista hinnannoususta huolimatta Suomen hinnat näyttävät kuitenkin jäävän heikommiksi kuin muualla Euroopassa. **Viljamarkkinoiden turbulenssi näyttää kasvavan, mutta toivottavasti ei mennä kuitenkaan yhtä dramaattisiin vaihteluihin kuin vuosina 2007–2008.**

Hyvä kokousväki,

Suomen viljanviljely ei pysty kilpailemaan Keski-Euroopan hehtaarisatomäärien kanssa. Tämä on totuus, mikä on haasteena koko Suomen viljaketjulle. Leipomoteollisuus tarvitsee korkealaatuista raaka-ainetta. Suomen kilpailuetu on nimenomaan viljan laatu. Siihen sääolosuhteilla on suuri vaikutus. Tämän vuoksi kotimainen viljalajikkeiden jalostus on todella tärkeää. **Onko teillä omasta mielestänne mahdollisuus vaikuttaa jalostustoimintaan ja mitä ja millaisin ominaisuuksin varustettuja viljalajikkeita Suomessa jalostetaan?** Haluan sen tietää, koska valtio tukee jalostustoimintaa, jonka ensisijaisesti pitää palvella Suomen elinkeinojen tarpeita. Tavoitteena on, että elintarviketeollisuus saisi mahdollisimman korkealaatuista raaka-ainetta.

Olen tietoinen siitä, että leipomoteollisuus tarvitsee laadullisesti parempaa vehnää ja enemmän kotimaista ruista. Rukiin viljelyn riskit ovat suuret talvehtimisesta johtuen ja siksi sen viljely ei houkuta. Kasvinjalostuksen keinoin on haettava ratkaisuja tähän rukiin viljelyyn ja talvehtimisongelmaan. Hyvät, olosuhteisiin sopivat, laadukkaat ja satoiset lajikkeet ratkaisevat menestymisemme.

Kuten tiedotteessanne torstaina kerroitte, leipomoalan kannattavuus Suomessa on tällä hetkellä huono ja paineita leipomotuotteiden hintojen nostoon on paljon. Aikaisemmin kertamani viime hetkiset tapahtumat viljamarkkinoilla ovat varmasti entisestään luoneet hintapaineita samaan aikaan kun muutkin kustannukset, kuten energia, kuljetus ja palkat, ovat nousseet. Toki lopulliseen kuluttajalle muodostuvaan hintaan vaikuttaa myös kaupan toimijat ja alv-vero, joka on edelleen Suomessa EU:n korkeimpia, keskimäärin ALV on noin 5-7 %, Englannissa ja Irlannissa se on 0 %

Hyvät kuulijat,

viljatuotteiden kulutus on laskenut huomattavasti viime vuosisadan alusta. Silloin asukasta kohden kulutettiin 200 kg leipää vuodessa, kun vastaava luku on nyt 70 kg. Syynä kulutuksen laskuun on lähinnä kuluttajien ostovoiman kasvu, ravinnon monipuolistuminen ja energiatarpeen pieneneminen. Nykyihmisen ruokavalio koostuu hyvin monesta elintarvikkeesta ja jotkut jopa välttelevät leivän syöntiä. Totuus on kuitenkin, että leipä ja viljatuotteet ovat terveellinen osa tasapainoista ja monipuolista ruokavaliota. Hiilihydraatit muodostavatkin terveellisen ruokavalion perustan.

Leipomoteollisuuden haaste tulevaisuudessa tulee olemaan yhä enemmän se, miten ihmiset saataisiin syömään lisää leipää ja viljatuotteita? Itse näen ratkaisuna yhä kuluttajalähtöisemmän tuotekehityksen ja toisaalta myös valistuksen leivän terveellisistä ominaisuuksista. Olen ilolla seurannut leipomoteollisuuden tuotekehitystä, jossa on kiinnitetty huomiota yhä enemmän kuituihin, sydänystävällisyyteen sekä tietenkin makuelämykseen. Uskon, että terveysvaikutteet ovat yhä enemmän päivän sana myös leipomoteollisuudessa. Kasvu ei tule enää volyyymista vaan jalostusarvon lisääntymisestä. Esimerkiksi Leipäviikon tyyppiset tapahtumat ovat hyviä ja tervetulleita.

Yksi haaste niin leipomoteollisuudelle kuin koko elintarviketeollisuudelle tulevaisuudessa on ammattitaitoisen henkilöiden saanti alalle. Miten alan houkuttelevaisuus saadaan ylläpidettyä, kun tulevaisuudessa tulee yhä kovempi kilpailu pätevistä työvoimasta. Elintarvikealan koulutusmahdollisuuksia ja sen houkuttelevuutta pitäisi lisätä, jotta jatkossakin on tarjolla osaavaa työvoimaa. Alalla itselläänkin on iso vastuu viestiä nuorille leipomoalasta oikeaa tietoa,.

Suomen kauppojen sunnuntai aukiolo on luonut paineita saada tuoretta leipää kauppojen hyllyille viikonloppuisinkin. Tämä eurooppalainen tapa tekee tuloaan kuluttajien pöytiin. Kevään lakon aikana nähtiin konkreettisesti se, miten syvässä meillä ovat edelleen tietyt rakenteellisia uudistuksia vastustavat asenteet. Toivon hartaasti, että neuvotteluissa kykenette nämä ongelman ratkaisemaan.

Hyvät leipurit ja kondiittorit,

Suomen elintarviketaloudelle on haettu viimeisen parin vuoden aikana tulevaisuuden suuntaa. Pääministeri Matti Vanhasen aloitteesta valmisteltiin kansallinen ruokastrategia. Vuorineuvos Simo Palokankaan johtama ruokastrategiaryhmä sai esityksensä valmiiksi kesäkuun puoleenväliin mennessä, aivan tavoite ajassa. Tämä Huomisen ruoka -esitys kansalliseksi ruokastrategiaksi ulottuu aina vuoteen 2030 saakka. Ruokastrategiaesityksestä tullaan antamaan selonteko eduskunnalle syksyllä.

Strategiaesityksessä linjataan, että elintarviketuotanto on Suomessa tulevaisuuden ala ja samalla myös vahvan kasvun ala. Strategiassa korostetaan myös tarvetta saada aikaan yhteinen kansallinen vahva tahtotila ja poliittinen sitoutuminen, jolla Suomi tekee omasta

ruoantuotannosta vahvan kasvun alan vastatakseen tulevaisuuden haasteisiin. Esitys asettaa tavoitteeksi, että Suomen ruoantuotannon arvo mukaan lukien vienti on kaksinkertaistunut vuoteen 2030 mennessä. Tämä merkitsee **noin 4 % vuosittaista kasvutavoitetta**. Tämä kasvu koostuu sekä viennin kasvusta että siirtymisestä korkeamman jalostusasteen tuotteisiin. Meillä on monia kilpailuetuja, kuten se, että Suomi on pieni maa ja sitä kautta myös ketterä. Osaamisemme on myös korkeaa tasoa ja puhumattakaan runsaista luonnonvaroista ja makean veden varannoista. Meillä on maailman parhaimpiin kuuluva maaperä raskasmetalleilla mitaten, jossa ruokamme raaka-aineet tuotamme.

Hyvät kuulijat,

Ruokastrategiaesityksen mukaan vuonna 2030 suomalaiset kuluttajat syövät maukasta, terveellistä, kestävästi tuotettua ja turvallista ruokaa. Kuluttajilla on kyky tehdä tietoisia valintoja ja kysyntään vastaa läpinäkyvä, osaava, joustava sekä kansainvälisesti kilpailukykyinen ruoka- ja elintarviketuotanto. Alan kasvua ja sen kehitystä tukee hyvin koordinoitu korkean tason tutkimus- ja kehitystyö. Tämän hienon vision toteuttamiseksi tarvitaan ennen muuta kuluttajalähtöisyyttä. Kilpailukyky syntyy kuluttajien tarpeeseen vastaamisesta. Kuluttajan luottamus ja sen säilyminen on suomalaisen ruoantuotannon kulmakivi.

Suomalaisten ravintotottumukset ovat terveyden kannalta kehittyneet myönteiseen suuntaan. Kuluttajat välittävät yhä enemmän siitä, mitä suuhunsa laittavat ja vastuullinen ja eettinen tuotantotapa on entistä tärkeämpää. Kulutuksessa on siirrytty pelkästä nälän tyydyttämisestä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin korostamiseen. Myös maku on tärkeä tekijä. Tulevaisuudessa kuluttajat jakautuvat mieltymystensä perusteella yhä pienempiin ryhmiin ja tekevät ruokavalintojaan hyvin erilaisin perustein. Toki tärkeänä perusteena on yhä edelleen hinta, eikä välttämättä terveellisyys ja vastuullisuus. Kulutustottumusten ennakointi tulee olemaan yhä haastavampaa tulevaisuudessa ja kuluttajien tarpeiden ymmärtäminen vaatii jatkuvaa vuoropuhelua. Tulevaisuudessa tarvitaankin yhä enemmän yhteistyötä kuluttajan, leipomo ym. teollisuuden, kaupan, ruokapalveluiden ja alkutuotannon kesken.

Hyvät leipurit,

Kerroinkin jo juhlaulkaisussanne, miten yksi mukavimmista rentoutumiskeinoista minulle on ehdottomasti leipominen. Voin sanoa, että leipoessa sitä työhuolet unohtuvat todella nopeasti

Siinä näen työni tulokset erittäin hyvin. Mikäs on sen parempaa kuin uunituore suomalainen leipä?

Leipä on erityisen rakas elintarvike meille suomalaisille. Leipä kun on ollut ja on Suomessa keskeinen osa päivittäistä ruokataloutta. Leipä-sana on suomenkielessä synonyymi myös elannolle ja hyvinvoinnille. On käännetty kivisiä peltoja ja niitetty välillä surkeaakin satoa, mutta leipä on leivottu jälkipolville, vaikka sitten siihen olisi pitänyt lisätä pettua mukaan. Leipä on lähes pyhä elintarvike meille suomalaisille. Missä muualla sitä niin kattavaan ja terveelliseen leipähyllyyn törmääkään kuin Suomessa? Monella ulkomailla asuneella suomalaisella on varmasti ikäviä muistoja eri maiden kauppojen leipähyllyiltä, joista ei paljon ruisleipää löydy.

Juuri valmistuneessa VTT:n tutkimuksessa vertailtiin neljää EU:n jäsenmaata: Italiaa, Saksaa, Englantia ja Suomea. Tutkimuksen mukaan suomalaiset ovat kaikkein halukkaimpia ostamaan täysjyväviljatuotteita, joiden pakkauksissa on myös terveysviestejä. Italialaiset taas ostavat leipänsä mieluummin vaaleana ja terveysvaikutteilla ei ole niin väliä. Italiassa kun pidetään vaaleaa leipää terveellisenä ja täysjyvätuotteisiin siirtymistä ei nähdä tarpeellisena. On mielenkiintoista huomata, kuinka paljon makutottumukset vaihtelevat Euroopan maiden välillä.

Hyvät leipomoteollisuuden toimijat,

Tämän vuoden kevään ja kesän poikkeukselliset sään ääri-ilmiöt ovat muistuttaneet meitä, yhteiskuntamme ja ruuantuotantomme haavoittuvaisuudesta. **Muuttuva ilmasto ja muut suuret globaalit ilmiöt tulevat ratkaisevasti vaikuttamaan maailman ruuantuotantoon.** Samaan aikaan kuitenkin maailman väestö jatkaa kasvuaan ja ruuantuotannon olisikin kasvettava peräti 70 % vuoteen 2050 mennessä, jotta se kattaisi kasvavan kysynnän. Miten tällainen yhtälö ratkotaan, kun samaan aikaan vielä maailman tärkeimmät ruuantuotantoalueet saattavat kuivua ja tuotanto laskea dramaattisesti? Suomalaisten on huolehdittava omasta ruuantuotannostaan viimeiseen saakka. Se on meidän velvollisuus. Skenaarioiden mukaan ilmastonmuutoksen vaikutukset saattavat parantaa oman ruuantuotantomme edellytyksiä. **Meillä on siis mahdollisuus vastata tulevaisuudessa, ei vain kansalliseen, vaan myös kansainväliseen kysyntään.**

Kiitos suomalaisten viljatuotteiden monipuolisuudesta kuuluu tietysti teille, hyvät leipomoteollisuuden edustajat. Te olette luoneet upeita ja innovatiivisia tuotteita! Toivotan

teille vielä kertaalleen onnea ja menestystä seuraavatkin 110 vuotta suomalaisen leipomoteollisuuden ja leipäkulttuurin edistäjinä. Näillä sanoilla ja ajatuksilla tuon teille valtiovallan lämpimän tervehdyksen ja onnentoivotuksen 110-vuotisen toiminnan johdosta! Hyvää vuosikokousta ja kesäpäiviä!